

Займальны матэрыял па навучанню грамаце

З М Е С Т

Ад аўтара

Азнямленне з асноўнымі моўнымі паняццямі

Слова

Склад, націск

Гук, гукавы бок слова

Азнямленне з графікай беларускай мовы

Літары

Метаграмы. Анаграмы. Лагагрыфы.

Чыстагаворкі і скорагаворкі

Лічылкі

Загадкі

Прыказкі і прымаўкі

Рэбусы і красворды

Графічныя гульні

А Д А Ў Т А Р А

Навучанне грамаце – першая ступенька ў школьным курсе роднай мовы. Менавіта на ўроках граматы ў вучняў выходзіць цікавасць да роднай мовы, фарміруюцца новыя адносіны да яе: дзеці пачынаюць асэнсоўваць мову як сродак зносін, як інструмент пазнання навакольнага жыцця, як прадмет аналізу.

Важную ролю ў засваенні шасцігадовымі вучнямі моўных паняццяў адыгрывае займальны матэрыял: пацешкі, загадкі, прымаўкі, скорагаворкі, вершы, лічылкі, а таксама даступныя дзецям гэтага ўзросту рэбусы і красворды. З дапамогай такога матэрыялу настаўнік можа выклікаць і падтрымаць непасрэдную цікавасць да прадмета і такім чынам у пэўнай меры пераадоляць эмацыянальную неўстойлівасць дзяцей, засяроджваць увагу шасцігадовых першакласнікаў на тэме, якая вывучаецца.

Займальны матэрыял садзейнічае фарміраванню ў дзяцей правільнага вымаўлення гукаў, развіццю фанематычнага і моўнага слыху, засваенню ведаў аб слове, складзе, гуку, запамінанню літар і асэнсаванню іх суадносін з гукамі, выпрацоўцы выразнай дыкцыі.

Пры ўмелым і правільным падборы моўнага матэрыялу настаўнік зможа ўвогуле пашырыць кругагляд дзяцей, удакладніць і ўзбагаціць веды і ўяўленні аб навакольнай рэчаіснасці, з’явах грамадскага жыцця. Мастацкія творы садзейнічаюць развіццю вобразнай мовы дзяцей, фарміраванню ў іх паэтычнага слыху, пачуцця рытму. Шасцігодкі валодаюць добрай памяццю, яны лёгка запамінаюць гэтыя творы і выкарыстоўваюць іх у самастойнай дзейнасці, што ўзбагачае іх маўленне.

Нарэшце, выкарыстанне займальных твораў на ўроках навучання грамаце садзейнічае фарміраванню ў дзяцей пазнавальнай актыўнасці і творчых адносін да роднай мовы, што мае вялікае значэнне для яе вывучэння ў пачатковай, а затым і сярэдняй школе.

Аднак элементамі займальнасці нельга перанасычыць урок. Гэта можа прывесці да непатрэбнай забаўляльнасці і аслабіць увагу вучняў да асноўнай тэмы.

Прызначэнне дапаможніка абумоўлівае і яго структуру. У першым раздзеле дадзены мастацкія творы, якія дапамогуць пазнаёміць дзяцей з такімі моўнымі паняццямі, як “слова”, “склад”, “націск”, “гук”. Гэты матэрыял выкарыстоўваецца галоўным чынам у дабукварны перыяд навучання грамаце. Але асобныя вершы, напрыклад, тыя, што звязаны з адрозненнем слоў-амонімаў і мнагазначных слоў, прапануюцца вучням па меры знаёмства з гэтымі моўнымі з’явамі.

Другі раздзел змяшчае зямальны матэрыял, які настаўнік можа выкарыстаць пры азнаямленні дзяцей з літарамі беларускай мовы і іх словараспазнавальнай роллю пры пісьме, пры навучанні чытанню.

Матэрыял, змешчаны ў наступных раздзелах (загадкі, скорагаворкі, лічылкі, прыказкі і прымаўкі), можа выкарыстоўвацца настаўнікам на працягу ўсяго навучальнага года.

Методыка работы над тым ці іншым моўным матэрыялам даецца ў адпаведных раздзелах.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ